

1

Rapport **11** 2005

NÄTUNIVERSITETET

Annika Sällström

Best practice nätbaserade möten - en förstudie

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet
Rapport 11:2005

Annika Sällström

Best practice nätbaserade möten

- en förstudie

Best practice nätbaserade möten – en förstudie

Författare: Annika Sällström

Rapporten är ett samarbete mellan Myndigheten för Sveriges nätuniversitet, SUNET, Centrum för distansöverbryggande teknik vid Luleå tekniska universitet, Umeå universitet, Mittuniversitetet, och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet

Box 194

871 24 Härnösand

Telefon: 0611-34 95 00

Fax: 0611-34 95 05

e-post: info@netuniversity.se

www.netuniversity.se

Rapport 11:2005

Abstract

A preliminary study of the use of net-based meetings in learning across Sweden was carried out on behalf of the Swedish Net University Agency in co-operation with Sunet (Swedish University Computer Network). The goal of this study was to record, from a user perspective, the best practices in the area of net-based meetings from Sweden's universities and colleges. The preliminary study was undertaken during 2005 as a co-operation between The Centre for Distance-spanning technology at Luleå University of Technology (coordinator), Mid Sweden University, Umeå University and University of Trollhättan/Uddevalla.

The starting point for the preliminary study was that existing learning management systems, often used by e.g. higher education, only support asynchronous communication. With today's computers and available broadband access it is much easier to provide support for real-time, synchronous communication. Each student can sit at home using her own computer and communicate over the Internet in real-time with teachers and other students. Until recently synchronous-tools for learning were not commonly used in higher education in Sweden, but there are good examples to be found.

The preliminary study started with a questionnaire that was sent out to universities and colleges across Sweden. 124 replies were received and from these replies a number of teachers were chosen to be interviewed to gain a deeper insight into their use of net-based meetings in learning. It resulted in 13 interviews submitted to Sunet's service www.meetings.sunet.se, for management, updating and

further development. The Sunet service for net-based meetings is focused on getting personnel and students who are connected to Sunet to use the net for meetings.

Some examples of best-practices are:

- Without E-meetings we couldn't have held "remote labs" A complete teacher training course through distance learning
- English for the manufacturing industry

Best-practice in details

<http://www.meetings.sunet.se/education.php?lang=en>

The preliminary study also resulted in

- the suggestion of four different development areas to increase the usage of net-based meetings for educational purposes:
 - Disseminate information on the usage of net-based meetings,
 - Stimulate the development of more good examples,
 - Establish a network of experts/interest within the Swedish Net University Agency and
 - Evaluate student-experience
- a workshop, to be arranged by the Swedish Net University Agency together with SUNET and the Swedish society for e-competence ([REK](#)) among others.

<http://media.csee.ltu.se/~johnny/sunetmeetings/bestpractice/workshop/>

To summarize the study, we see that net-based meetings as a phenomenon driven by “*early adopters*” are becoming more and more used by the “*early and late majority*”¹. This should mean that we only have seen the beginning of many innovative and useful ways of the use of net-based meetings in higher education. We believe it is an absolute necessity to

¹ Innovation adoption curve of Rogers:
http://www.valuebasedmanagement.net/methods_rogers_innovation_adoption_curve.html

cooperate at both national and international level to better understand technology-supported learning and to strengthen the development of new methods and technical solutions to be used in higher education.

Annika Sällström

Project Manager,

Centre for Distance-spanning Technology

Luleå University of Technology

annika.sallstrom@ltu.se

www.ltu.se, www.cdt.ltu.se

Innehåll

Sammanfattning	3
Innehåll	7
Bakgrund	9
Definition Nätbaserade möten	10
Syfte och mål	13
Syfte med förstudien	13
Mål med förstudien	13
Genomförande	15
Projektupplägg	15
Fas 1 Enkätundersökning	17
Diskussion – resultat enkätundersökning	23
Fas 2 Djupintervjuer	25
Planering av konferens och workshop	29
Förslag till utvecklingsområden	31
Slutord ”Nu är tiden mogen”	35
Bilagor	37
Bilaga 1: Projektorganisation	37
Bilaga 2: Enkätfrågor Synkrona nätbaserade möten	39
Bilaga 3: Intervjuunderlag	42

Bakgrund

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet gav i januari 2005 i uppdrag åt Centrum för distansöverbyggande teknik (CDT) vid Luleå tekniska universitet, att i samarbete med Mittuniversitetet, Umeå universitet och Högskolan Trollhättan/Uddevalla, genomföra en förstudie om nätbaserade möten ur ett lärandeperspektiv. Uppdraget uppkom genom att projektparterna kontaktade Sveriges nätuniversitet med en projektskiss som bland annat innehöll förslag att genomföra en kartläggning av nuvarande användning av nätbaserade möten.

Bakgrunden till initiativet var att praktik och forskning kring lärande på distans hittills ofta handlat om användningen av asynkron kommunikation i undervisningssammanhang¹. Vanligt i distansutbildningssammanhang vid svenska universitet och högskolor är att använda någon typ av webbplattform s.k. LMS: Learning Management System² där man bland annat har möjlighet att mötas och interagera via text. Denna kommunikationsform ger stora möjligheter till reflektion och eftertanke och har en given plats i ett lärandesammanhang. Vi vet att det är av avgörande betydelse för de studerandes motivation i distansutbildnings-sammanhang att interaktion och kommunikation mellan studerande och lärare och mellan studerande sinsemellan kan ske (se till exempel Strandvall, 2000). Verktyg för synkron kommunikation utgör en bra möjlighet för detta ändamål. Dock är användningen av dessa mindre utbredd till följd av att det bland annat funnits tekniska begränsningar i bandbredd, videostudios inte har varit tillgängliga och LMS-en har inte haft denna typ av funktion integrerad.

¹ Hrastinski, S. (2005). Research on Computer-Mediated Communication in Education: Summarizing the Past to Prepare for the Future. Artikel presenterad vid konferensen Ed-Media 2005, Montreal.

²http://www.netuniversity.se/download/1904/x/LMSrapport_med_alla_bilagor_040604.pdf

Med dagens kraftfulla datorer och med användning av bredbandsnät kan man idag på ett mer flexibelt sätt mötas i realtid över nätet. Varje individ kan ha sin utrustning och mötet kan då ses som en tjänst bland tusen andra man har tillgång till från sin dator. Det som krävs är en bredbandsskoppling och en dator och man kan till exempel delta hemifrån. Förutom ljud och video kan då datorn användas som en förstärkare som berikar mötet genom tillgång till dokument, webbmateriel, e-post och annat man på ett enkelt sätt kan vilja dela med sig av. Man får ett rikare möte.

I Sverige pågår olika initiativ både lokalt på högskolor och universitet samt av mera nationell karaktär för att stimulera användningen av nya IT-verktyg i utbildningssammanhang. Bland annat har SUNET tagit fram en tjänst www.meetings.sunet.se med innehåll gällande teknik och produktexempel inom området nätbaserade möten. Kopplad till tjänsten finns en expertgrupp från olika universitet och högskolor i Sverige.

Ett annat nationellt initiativ för att stimulera användningen av synkrona verktyg i undervisningen är REK – Riksföreningen för E-kompetens (<http://www.rek.net/>). REK är en nationell sammanslutning av företag, universitet och högskolor, kommuner, myndigheter med flera, som använder modern informationsteknik för utbildning, samverkan och annat arbete på distans. Ett prioriterat område i REK:s verksamhetsfokus för 2004–2005 är att *”Studera bildmediernas roll vid distanskommunikation för lärande och verksamhetsutveckling”*.³

Definition Nätbaserade möten

Vi har i denna förstudie valt att definiera Nätbaserade möten som *samtidiga (synkrona) möten*⁴ mellan två eller flera parter där man använder någon form av kommunikationsverktyg. Mötena kan

³ <http://www.rek.net/medlemsinfo>

⁴ Att jämföras med **asynkrona möten** där kommunikation inte sker samtidigt utan är skilt åt i tiden till exempel e-post.

till exempel genomföras från egen dator eller i studio med både ljud-, text- och/eller bildkontakt.

Exempel på kommunikationsverktyg kan vara:

- Videokonferens/telebild
- E-mötesprogram (till exempel Marratech, Click to meet, Messenger, Netmeeting)
- Chatt (till exempel ICQ, Instant messaging) i kombination med andra medier
- Telefonkonferens i kombination med andra medier
- IP-telefoni (till exempel Skype) i kombination med andra medier

Med hjälp av nätbaserade möten ska en gemenskap inom en kurs kunna uppnås oberoende om studenten, läraren eller handledaren är ute och reser, sitter hemma, sitter på ett lärcentrum eller sitter på campus. Man kan se helheten som en virtuell mötesplats där man kan delta i möten oberoende av plats. Mötena kan vara både formella och informella och av olika typ. Exempel är informationsmöten, föreläsningar, lektioner, seminarier, handledning/coachning, studiecirklar, laborationer, arbetsmöten och "korridordiskussioner". I dessa situationer sker kommunikation av olika karaktär mellan till exempel student-lärare, lärare-student, student-student, student-omvärld.

Syfte och mål

Syftet med förstudien

Förstudien syftade till att främja vidare användning av e-möten i undervisning genom att tillföra SUNET-tjänsten konkreta exempel på användning. Vidare syftade förstudien även till att identifiera olika utvecklingsområden för kommande samverkansprojekt inom området nätbaserade möten i undervisningssyfte.

Mål med förstudien

Förstudien hade som mål att inventera Best practice inom området Nätbaserade möten utifrån användningsperspektivet på Sveriges universitet och Högskolor och paketera resultatet för överlämning till SUNET:s tjänst www.meetings.sunet.se för drift, uppdateringar och vidareutveckling. Fokus för förstudien har varit att betrakta användningen ur ett lärandeperspektiv. I arbetet har även ingått att delta i planering av gemensam konferens med SUNET⁵ och Rek⁶.

⁵ www.sunet.se

⁶ www.rek.net

Genomförande

Projektupplägg

Förstudien genomfördes som två parallella aktiviteter: Inventering ”best practice” samt konferensplanering i samarbete med REK-nätverket.

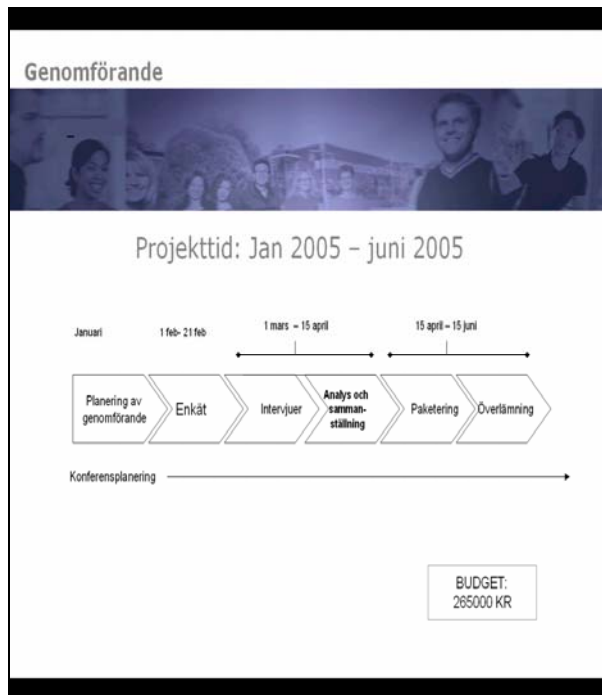

Bild 2: Överblick projektupplägg

Fas 1 Enkätundersökning

Förstudien inleddes med en enkätundersökning för att få en bild över hur användningen av nätbaserade möten såg ut i stort vid universitet och högskolor i Sverige och identifiera cirka 15 möjliga ”best practice” som skulle ingå i fas 2 av förstudien – intervjuer. Enkäten utformades som en web-baserad enkät (se Bilaga 2) och ett foljbrev med information om enkäten och enkätens webbadress skickade ut via e-post. Utskicket gick till kurs- och programansvariga vid universitet och högskolor men också till annan undervisande personal. När utskicket gjordes utnyttjades informationskanaler som fanns vid de involverade universiteten och även Nätuniversitetets e-postlistor användes. Enkäten låg ute på nätet under perioden 050131 – 050221 och 124 svar inkom. Svartsfrekvensen visar att information om enkäten spreds bäst inom de universitet som var involverade i projektet.

Lärosäte	Antal
Umeå universitet	27
Högskolan Trollhättan/Uddevalla	13
Luleå tekniska universitet	9
Mittuniversitetet	9
Göteborgs universitet	5
Högskolan i Kalmar	5
Högskolan på Gotland	5
Uppsala universitet	5
Högskolan Dalarna	4
Karlstads universitet	4
Blekinge tekniska högskola	3
Högskolan i Halmstad	3
Högskolan i Jönköping	3
Linköpings universitet	3

Sveriges lantbruksuniversitet	3
Växjö universitet	3
Högskolan i Borås	2
Kungliga tekniska högskolan	2
Lunds universitet	2
Örebro universitet	2
Bollnäs	1
BTS Group AB	1
Högskolan i Skövde	1
Idrottshögskolan	1
Karolinska institutet	1
Kiruna kommun	1
Lärarhögskolan i Stockholm	1
Ping Pong	1
Stockholms universitet	1
Södertörns högskola	1
Teaterhögskolan i Stockholm	1
Vilhelmina lärcentrum	1
Totalt	124

Tabell 1: Översikt svarande

Frågor som ingick i enkäten handlade bland annat om teknik, vilka användningssammanhang, positiva och negativa erfarenheter. Samtliga svar i enkäten sammanställdes till en rapport.

(http://media.csee.ltu.se/~johnny/sunetmeetings/bestpractice/survey/Enkat_BP.pdf)

Enkäten innehöll även en fråga om personen var möjlig att kontakta för en uppföljande intervju. Nedan följer samtliga frågor med tillhörande svar samt en övergripande analys av resultatet på frågan.

Fråga Teknik

På frågan vilken teknik som används vid de nätbaserade möten angavs följande:

Teknik	Antal
Nätbaserade möten	
Videokonferens	66
Marratech	59
Centra	4
Breeze	2
Flash Communication Server	2
Netmeeting	2
Click to meet	1
Alkit Konfero	1
Instant Messaging Systems	
Chatt	12
MSN	5
ICQ	3
IRC	1
Jabber	1
Enbart ljud	
Skype	6
Telefon	1
Delad desktop	
VNC	1
Learning Management Systems	
FirstClass	10
PingPong	10
WebCT	5
Luvit	3
ClassFronter	3
Disco	2
Egen plattform	1
Blackboard	1
Moodle	1
Centrico	1

Tabell 2: Teknikval

Svaren visar att videokonferens är det vanligaste sättet att bedriva nätbaserade möten följt av användning av programvaran Marratech. Många har nog haft svårt att tolka vad som egentligen har menats med nätbaserade möten och angett vilken lärplattform de använt. Mycket av användningen av lärplattformar har inte varit vad som efterfrågats i enkäten där simultana (synkrona) möten mellan två eller flera parter har varit det centrala. Svaren beträffande användningen av lärplattformar har varit en asynkron kommunikation. Men svaren visar på ett bra sätt den osäkerhet som finns på benämningarna inom området. För att ge en rättvisande bild har vi strukturerat svaren ovan enligt vilken kategori de tillhör. Det var främst kategorin "Nätbaserade möten" vi efterfrågade.

Fråga Syfte

På frågan om vad syftet med de nätbaserade mötena var gavs följande svar.

Syfte	Antal
Distansundervisning	89
Kommunikation	21
Spara tid	3
Pedagogiska orsaker	2
Slippa resa	2
Vet ej	2
Regionalpolitiska syften	1
Totalt	120

Tabell 3: Syfte med nätbaserade möten

Många angav det mer övergripande svaret distansundervisning som syfte. Men en stor del angav att det var kommunikation i kursen som var det huvudsakliga syftet. Ett fåtal angav mer ekonomiska orsaker som att spara tid och slippa resa. Två stycken angav att de inte visste vad syftet med kursens nätbaserade möten var.

Fråga Användning

På frågan om vad nätbaserade mötena har använts till gavs följande svar.

Användning	Antal
Handledning	86
Föreläsningar	82
Seminarier	71
Möte	67
Grupparbete	64
Lektioner	54
Examinationer	54
Laborationer	26
Studievägledning	24
Annat	19
Totalt	547

Tabell 4: Användning av nätbaserade möten

Här har många uppgett att nätbaserade möten används till många olika saker. Under rubriken "annat" har nämnts introduktioner, social chatt, kursuppstart och utvärdering.

Fråga Resultat Positivt

På frågan vad som varit positivt, ur ett lärar- respektive studentperspektiv gavs följande svar. Se diagrammet på nästa sida.

Notera här att det är lärare som svarat hur de ser på nackdelarna med nätbaserade möten, både ur ett lärarperspektiv och ett studentperspektiv. Ur ett lärarperspektiv var det pedagogiska problem som var nackdelen.

Ur ett studentperspektiv var det pedagogiska och tekniska problem de största nackdelarna. Att det skiljer sig ur ett lärar- respektive studentperspektiv kan förklaras på lite olika sätt.

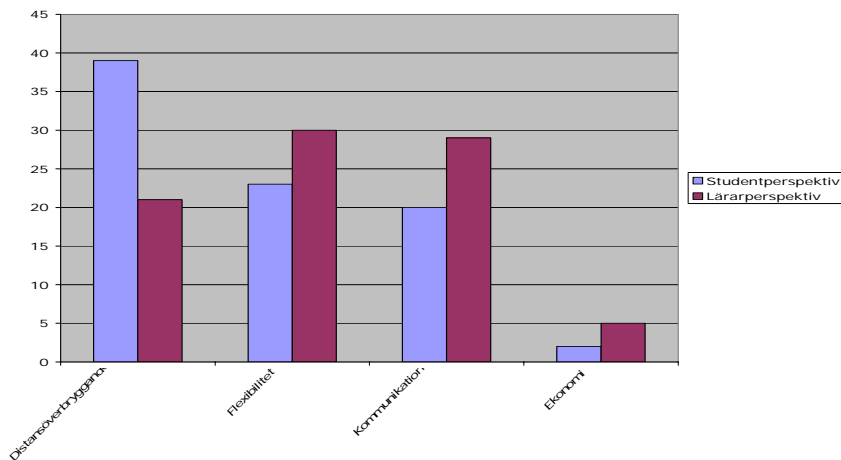

Diagram 1: Positivt resultat

På frågan vad som varit negativt, ur ett lärar- respektive studentperspektiv gavs följande svar. Se diagram på nästa sida.

Lärarna har i sina svar angett att de ha en hyfsad teknisk kompetens och även fått bra stöd av de IT-pedagoger och tekniker som funnits tillgängliga. Studenterna har inte haft samma möjligheter till bra stöd. Många lärare har också brottats med många pedagogiska problem runt uppläggning och genomförande av de nätbaserade mötena på sina kurser. Dessa problem har nog inte varit synliga om man ser det ur ett studentperspektiv.

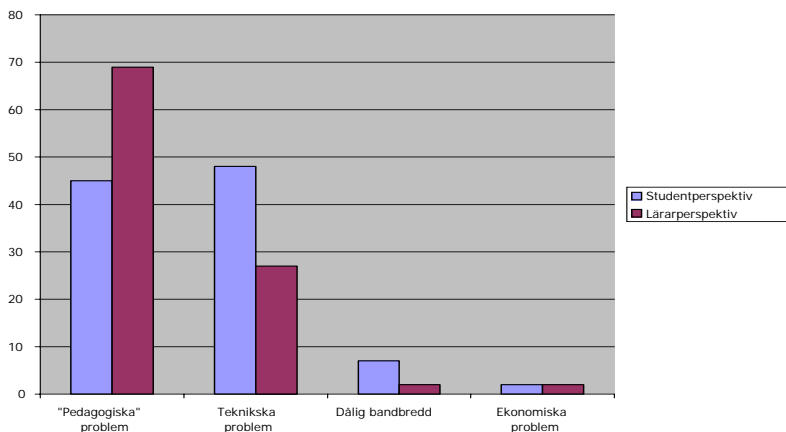

Diagram 2: Negativt resultat

Fråga Stöd till lärarna

På frågan vilket stöd lärarna haft gavs följande svar.

Stöd	Antal
Teknik	59
Pedagogik	26
Totalt	85

Tabell 5: Användning av nätbaserade möten

Lärarna har angett att de i större utsträckning fått ett teknikstöd än ett pedagogiskt stöd.

Diskussion - resultat enkätundersökning

Huvudsyftet med enkäten var att få en övergripande bild över användningen av Nätbaserade möten i undervisningen bland lärare vid högskolor och universitet Sverige. Vidare skulle enkäten identifiera ca 15 möjliga "best-practice" som skulle ingå i fas 2 av förstudien - intervjuer.

Vi vill poängtera att vi i vår enkätundersökning fick svar från de flesta av landets universitet och högskolor. Dock utgjorde antalet svarande från respektive lärosäte i vissa fall endast av en respondent vilken i sin tur inte kan ses som representativ för hela lärosätet. För att kunna analysera och fördjupa sig vidare i hur användningen är utbredd i landet behövs mera riktade undersökningar göras.

Utifrån summeringen av enkäten är det dock några saker man kan peka på. Det ena är att det verkar vara en stor begreppsförvirring runt detta område. Många har, med rätta, svårt att definiera vad ett nätbaserat möte är. Det förekommer också en stor mängd uttryck i enkäten som videomöte, videokonferens, telebild, Marratechmöte, mm och att exakt förklara skillnaderna mellan dessa uttryck är inte lätt. Det finns hellre ingen ordlista eller tydlig begreppsdefinition på svenska runt detta.

En annan sak att peka på är att lärarna anger att deras största problem har med de pedagogiska frågorna att göra medan det stöd de får är av teknisk natur. Ser man på lärarnas svar borde det vara bättre för dem att få mer stöd i de pedagogiska frågorna.

Fas 2 Djupintervjuer

Enkäten som genomfördes i fas 1 låg till grund för urval av personer att intervjua. Personer som fanns med i urvalet var de som svarat ja på enkätens fråga ”Får vi lov att kontakta dig för eventuell uppföljande intervju”. Urvalet skedde därefter gemensamt i projektgruppen utifrån aspekter som:

- Geografisk bredd – flera lärosäten
- Kön
- Ämnesbredd: olika ämnen i exemplen
- Uppnå mångfaldigt utbud av teknologier
- De som har praktisk egen erfarenhet
- Gärna de som i enkäten visat på ett intresse att beskriva mera ingående hur....

Intervjuer genomfördes antingen som telefonintervjuer eller över nätet och sammanställdes sedan. Som underlag för intervjuerna fanns ett intervjuunderlag som stomme och intervjuerna genomfördes i semistrukturerad form. Intervjuunderlaget skulle fungera som checklista för den som skulle intervjua. (Se Bilaga 3). Innan intervjun fick respondenten ta del av samtliga frågor för att därmed ha möjlighet att förbereda sig. Varje intervju tog 1– 2 timmar att genomföra. Totalt var det 5 personer i projektgruppen som genomförde cirka 3 intervjuer var. Ingen intervjuade personer från sitt eget lärosäte. När intervjuerna var sammanställda gavs respondenten möjlighet att ta del av sammanställningen och korrigera eventuella felaktigheter.

Totalt sammanställdes 13 av intervjuerna i form av ”Best practice” som finns tillgängliga via SUNET:s nätmötessajt <http://www.meetings.sunet.se>.

Best Practice	Lärosäte/respondent
Studenter på campus och på distans tillsammans i det systemvetenskapliga programmet	Luleå tekniska universitet Ingela Johansson
Muntlig handledning via nätet gör att man kan ha en levande kontakt med distansstudenterna!	Uppsala universitet Eva Pärt-Enander
E-möten som stöd för problembaserat lärande	Högskolan i Trollhättan/Uddevalla Lennart Bernhardsson
Studenterna kan följa undervisning på campus, på lärcentra eller hemma	Luleå tekniska universitet Ulf Mattila
Utan e-möten hade vi inte kunnat ”labba” på distans	Uppsala universitet Ulrike Schnaas
Strukturerad programmering med C/C++	Högskolan i Trollhättan/Uddevalla Kjell Bäckman
Anatomi och Fysiologi	Högskolan Dalarna Magnus Jobs
Webbdesign och nätbaserat lärande	Umeå universitet Carina Granberg
Ekonomisk skogsägarkunskap och optimal skogsindustriell produktion och marknadsföring	SLU, Umeå Peter Lohmander
Projekt på riktigt!	Högskolan i Kalmar Carina Nanker
En hel lärarutbildning på distans	Högskolan Dalarna Janne Svärdhagen
Industry for the manufacturing industry	Högskolan i Kalmar David Richardson
Grundkurs i kvalitetsutveckling med studenter på campus/distans	Örebro universitet Lennart Schön

Tabell 6: Översikt Best Practice

Diskussion - resultat djupintervjuer

Våra intervjuer visar på exempel på en bred användning av Nätbaserade möten – både i kurser och inom hela program, på distans och inom campus/lärcentrum-förlagd utbildning och inom en mängd olika ämnen. I samtliga best practice används tekniken transparent och utifrån olika sammanhang inom kursen. Det handlar om seminarier, handledning, föreläsningar, lektioner och efterläsning. Intervjupersoner berättar om hur nätbaserade möten i sig utgör ett mervärde där det finns pedagogiska och ekonomiska vinster att göra. Nätbaserade möten är en möjlighet för distansstudier – ett sätt att skapa samma närvarokänsla i en distanskurs som på campus. En viktig erfarenhet som beskrivs är att det inte är en självklarhet att studenter är vana att mötas på nätet. Det poängteras att det är viktigt att både studenterna och lärarna känner sig trygga med tekniken för att våga använda den.

Planering av konferens och workshop

I förstudien ingick ett uppdrag att planera en konferens och workshop inom området nätbaserade möten där deltagarna på ett aktivt sätt skulle kunna vara med på distans. Intressenter att stödja en sådan konferens är Nätuniversitetet, SUNET, REK och SVERD. Det enklaste sättet att genomföra detta är att koppla det till en redan existerande konferens och vi siktade i första hand på SVERD:s höstmöte 4–5 oktober 2005. En idéskiss⁷ om upplägget togs fram. Eftersom man redan kommit en bra bit på vägen kring planeringen av höstmötet, med redan bestämd lokal och att man i första hand siktar på att ha folk på plats under mötet beslöt SVERD:s styrelse att enbart satsa på en enklare variant där man via traditionell videokonferens förmedlar förmiddagens presentationer till ett antal lärcentrum.

En tanke är att genomföra planerna i samband med någon annan konferens där Netlearning 2006 är en tänkbar kandidat.

Vad gäller SVERD:s höstkonferens har projektet fått en halvtimme att presentera resultaten från förstudien och två timmar för att visa ett antal praktiska exempel på hur nätbaserade möten kan användas när man samarbetar, till exempel i en lärandesituation.

⁷ <http://media.csee.ltu.se/~johnny/sunet/meetings/bestpractice/workshop>

Förslag till utvecklingsområden

Nedan följer några olika förslag till utvecklingsområden som vi i projektgruppen anser vara värda att satsa på för att komma vidare ytterligare i användningen av Nätbaserade möten inom Högre utbildning i Sverige:

A. Verka för spridning

Några olika förslag gällande ovanstående:

1. Kursmoduler kring användning av nätbaserade möten

Utveckla kursmoduler kring användning av nätbaserade möten. Modulerna ska vara generiska och vara lämpliga för självstudier för både lärare och studenter och kan till exempel användas som introduktion till verktyg som ska användas i en distanskurs.

2. Nätbaserade aktiviteter på nätet

Vi ser bland annat följande varianter:

- Workshops för att visa och prova nätbaserade möten.
- Seminarier för att visa nätbaserade möten.
- Seminarier för användare som behärskar tekniken (varje deltagare sitter vid sin egen dator).
- Prova på tillställningar där mindre erfarna lärare inbjuds att delta tillsammans med mera erfarna. En variant kan vara att utveckla ett "faddersystem" för

att åstadkomma detta utbyte. Som drivkraft kan studenter finnas som kan "dra igång" lärarnas användning.

- Utveckla och stödja informella e-möten.
- Se till att olika konferenser och andra evenemang blir tillgängliga över nätet: Evenemang anordnade av Nätuniversitetet och konferenser liknande Netlearning 2002 bör göras tillgängliga över nätet så att intresserade kan på ett enkelt sätt lyssna och interagera med dem som är på plats.

3 . Information och spridning av resultat

Sprida förstudiens resultat genom tidningsartiklar, aktiv medverkan på konferenser, med mera.

B. Nya modeller för användning av nätbaserade möten i undervisningssyfte

1. Praktiska försök med e-coachning/handledning i nätbaserade möten

Handledning via nätet används flitigt i distansutbildningar. Ofta används ett diskussionsforum i First Class, Ping Pong, WebCT, Luvit eller någon annan kursplattform. I många utbildningar, till exempel inom det humanvetenskapliga området, fungerar dessa typer av system utmärkt. I och med att de är asynkrona kan man studera när man har tid, man behöver inte samordna träffar tidsmässigt, de ger också tid till eftertanke och reflektion.

I andra typer av utbildningar räcker dessa system inte till. Ett exempel kan vara ingenjörsstudenter på distans som "räknar tal" i till exempel byggmekanik och "fastnar" i sina beräkningar. Ett litet tips kan hjälpa dem att komma vidare i stället för att de tappar sugen, eller hamnar alltför långt på fel

spår. Detta tips vill man ha på en gång, här räcker det inte med ett "svar inom 24 timmar"!

24-timmarsuniversitetet skulle alltså söka lösa behovet av stöd till dessa studenter. 24-timmarsuniversitetet skulle inte innebära svar *inom* 24 timmar utan svar *under* 24 timmar (åtminstone fram till 23:00 + helger). Hjälpens skulle kunna ges av extraknäckande studenter som har kommit lite längre i sina studier. I projektet skulle några "testcase" genomföras där en jour på nätet, i något lämpligt system för nätbaserade möten, skapades för stöd till studenter i grundläggande kurser i till exempel teknik eller matematik. Detta system för handledning skulle till exempel kunna provas i "Ingenjör on Line" eller i kurser inom ramen för "Byggnätet".

2. Utveckla fler Best-practice

Ur ett lärandeperspektiv kunna ge konkreta exempel på hur synkron kommunikation med e-mötesprogram kan stödja lärandeprocesser i handlednings- och mötessituationer i flexibel utbildning. Se delprojektförslag från Högskolan Trollhättan-Uddevalla: Nätbaserade verktyg och metoder för handledning och möten vid flexibelt lärande. (<http://cdt.luth.se/~johnny/netuniversity/>)

Andra fullskaliga försök i olika kurser med moment av nätbaserade möten. Inbjudas till genomförande av olika pilotprojekt där några case väljs ut som genomförs under en längre tid - med noggrann uppföljning. Se till exempel E-meetings in the media technology course. (<http://cdt.luth.se/~johnny/mediatech/courses/smm004/2002/reports/emeetings.html>). Studier av dessa försök kan göras av forskare och forskarstuderande i lärande.

C. Kompetensgrupp

Tillsätta en Kompetensgrupp inom Sveriges nätuniversitet som är en resurs att kontakta för olika frågeställningar. Förutom att ha en kompetensgrupp för "Nätbaserade möten" skulle Nätuniversitetet ha ett flertal sådana inom olika områden såsom till exempel "Examination på nätet".

D. Studentnyttan

Undersöka studentupplevelser/erfarenheter: Studentens användning och erfarenhet av (synkrona) IT-verktyg i studierna.

Anmärkning: Kanske eventuellt ingår som en del inom den utvärdering som görs av Centrum för utvärderingsforskning, UCER, Umeå universitet på uppdrag av Sveriges nätuniversitet?

<http://www.myndigheten.netuniversity.se/page/909/studentnyttan.htm>

Slutord ”Nu är tiden mogen”

I vårt arbete med förstudien har vi mellan raderna kunna avläsa att ”Nätbaserade möten”, som hittills ofta kunnat ses som en företeelse driven av tekniska eldsjälarna, nu börjar göra sitt inträde hos fler. Bland dem som intervjuats är genomgående att nätbaserade möten utgör ett viktigt inslag i kursgenomförandet. Vi avläser i vår enkätundersökning en övergång från teknisk fokusering till nya möjligheter för undervisning och lärande – och det är nu vi tror de stora vinsterna och upptäckterna kommer att göras. Att stimulera olika befintliga och kommande samverkansinitiativ för att lyfta användningen och utveckla kunskapen vidare tror vi är en nödvändighet. Ett första steg på vägen är att planera och genomföra en konferens där man har möjlighet att delta över nätet på ett rikt sätt. En trolig kandidat är Netlearning 2006.

I en ny värld kan begrepp vara förvirrande vilket vi även stött på i denna förstudie. Vilka begrepp som ska användas har vi inget svar på utan kom i vårt arbete fram till att ”kärt barn kan ha många namn” – så låt begreppen finnas och tids nog kommer vi nog att få en samsyn i vad vi pratar om och då blir orden mera exakta.

Som ett ”klokt ord på vägen” vill vi i projektgruppen avsluta med att lämna några konkreta tips till alla Sveriges nätmötare:

1. Undvik teknikstrul
2. Skapa medverkan hos deltagarna och ha en organisation och plan för mötet
3. Själv är inte bäste dräng

4. Tekniken är inte allt

5. Slappna av!

Läs mer om våra tips:

<http://media.csee.ltu.se/~johnny/sunetmeetings/bestpractice/10tips>

Annika Sällström,
Projektledare Förstudie Best practice
Centrum för Distansöverbyggande Teknik, Luleå tekniska
universitet

Bilagor

Bilaga 1: Projektorganisation

Bilaga 2: Enkätfrågor Synkrona nätbaserade möten

Bilaga 3: Intervjuunderlag: "Best practice" vid användning av
nätbaserade möten

BILAGA 1

Projektorganisation

Projektägare:

Centrum för Distansöverbyggande Teknik vid Luleå tekniska universitet

Deltagande organisationer:

Luleå tekniska universitet, Umeå universitet, Mittuniversitetet, Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Projektledare

Sällström Annika Luleå tekniska universitet
annika.sallstrom@ltu.se

Projektgrupp

Johnny Widén Luleå tekniska universitet
johnny.widen@ltu.se

Jan Karlsson Umeå universitet
jan.karlsson@cut.umu.se

Per Andersson Umeå universitet
per.andersson@pedag.umu.se

Bengt Nyqvist Mittuniversitetet
bengt.nykvist@miun.se

Malin Pongolini Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
malin.pongolini@htu.se

Christer Ljungberg Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
christer.ljungberg@htu.se

BILAGA 2

Enkätfrågor Synkrona nätbaserade möten

1. Lärosäte:

Institution/avdelning:

2. Vilket är det huvudsakliga syftet till att nätbaserade möten används på lärosätet?

3. Vilken/vilka tekniker/system används?

4. I vilka kurser används tekniken/systemen?

5. I vilka sammanhang? Ange gärna studieform efter varje svar (t ex nätbaserad, campus, lärcentrumbaserad, blandad campus-distans osv.)

☐ Lektioner

☐ Föreläsningar

☐ Seminarier

☐ Grupparbeten

☐ Laborationer

☐Handledning

☐ Examinationer

☐ Möten

☐ Studievägledning

☐ Annat:

6. Används tekniken vid student-student interaktion i utbildningen?

Ja. I vilket sammanhang? (t ex grupparbeten laborationer o s v)

Nej. Varför inte?

7. Ge ett kort konkret exempel på hur synkrona nätbaserade möten används vid ert lärosäte.

8. Vilken hjälp får studenterna att komma igång med tekniken, ex introduktionsmaterial, stödmaterial, lån av teknisk utrustning mm.

9. Vilka positiva respektive negativa erfarenheter har ni ur studentperspektiv?

Positivt:

Negativt:

10. Vilken hjälp får lärarna att komma igång med tekniken, ex introduktionsmaterial, stödmaterial, lån av teknisk utrustning mm.

11. Vilka positiva respektive negativa erfarenheter har ni ur lärarperspektiv?

Positivt:

Negativt:

12. Övriga synpunkter runt användningen av synkrona nätbaserade möten?

13. Kan du ge exempel på referenser till material som berör nätbaserade möten? T.ex. webbsidor, artiklar, instruktioner, anvisningar som finns på ert lärosäte eller som du använder dig av eller själv publicerat?

14. Får vi lov att kontakta dig för en eventuell uppföljande intervju?

- Ja

- Nej

Viktigt att du fyller i nedanstående vid ev. vidare kontakt för intervju.

Namn:

Befattning

E-post:

Telefonnr:

Tack för din medverkan.

BILAGA 3

Intervjuunderlag: "Best practice" vid användning av nätbaserade möten

Tack för dina svar i webbenkäten och för att du är villig att ställa upp i en intervju. Nedan några rubriker som vi kommer att utgå ifrån. Du får gärna fundera på dessa i förväg, men vi kommer också att låta dig berätta fritt om dina erfarenheter.

Syftet med undersökningen är att hitta goda exempel på användning av nätbaserade möten, exempel som är värda att spridas och som också kan ligga till grund för vidare utveckling.

Beskriv en kurs eller moment som du tycker varit "lyckad" och som du är nöjd med, upplägg, genomförande och resultat:

Allmän beskrivning, översikt

Allmän beskrivning av kursen, ex ämne, omfattning, kursform mm

kurs (ämne, omfattning, studietakt)

form (distans, campus, blended, flexibel)

antal studenter

antal "lärare", (lärlarlag, annan inblandad personal, ex IT)

kursen anmäld på Nätuniversitetet.

"Pedagogisk grundsyn"

Beskriv er syn på lärande på akademisk nivå, hur denna påverkar val av kursupplägg på ett allmänt plan. Tillämpar ni en speciell "pedagogisk modell" för campuskurser/nätkurser, i så fall vilken?

Kursupplägg för den aktuella kursen/det aktuella kursmomentet

Beskriv kursupplägget som innehåll, introduktion, genomförande och examination.

arbetslag/ensam lärare

var kommer nätbaserade möten in i kursupplägget, varför

hur ser introduktionen ut för lärare och/eller studenter

hur viktigt är introduktionen, motivera

används nätbaserade möten som examinationsform, hur, motivera.

Syftet med att använda nätbaserade möten

Utveckla speciellt vad det var som gjorde att nätbaserade möten kom att bli en del i kursupplägget.

Teknikval

Beskriv den teknik som används, fördelar, nackdelar mm.

Finns det en policy på ert lärosäte kring teknik/nätbaserade möten? Om ja, vad säger policyn?

beskriv den teknik som används

finns tekniskt stöd kring synkrona möten för lärare på ert lärosäte

används olika tekniker beroende på situation, ex föreläsning, seminarier

hur, och varför, är det tänkt att användas i dessa situationer?

vad fungerar "bra" och varför

vad fungerar "mindre bra" och varför

tekniska problem?

Kursupplägg och tekniska möjligheter/begränsningar.

Upplever ni att tekniken skapat nya möjligheter eller satt begränsningar för kursens/kursmomentets genomförande?

Tycker ni att tekniken blivit styrande när ni praktiskt planerat och genomfört kursen, eller har den "pedagogiska modellen" varit styrande och tekniken enbart varit ett stöd?

*anpassas pedagogiken efter tekniken eller tekniken efter pedagogiken
växelverkan
motivera...*

Interaktion

Hur hanteras interaktionen lärare/student och student/student i kursen?
vilka är erfarenheterna av interaktion

*student <-> student?
lärare <-> student?
lärare <-> lärare?
spontana möten, t ex ej schemalagda
hur påverkar interaktionen genomförandet av kursen*

Resultat

Hur ser resultatet av användning av nätbaserade möten,
(kopplat till syfte och kursupplägg)

*vilket resultatet ser ni av användning av nätbaserade möten, (ex ökat "lärande", mindre avhopp, högre genomströmning "billigare" kurs, mindre resor mm)
hur har nätbaserade möten påverkat resultatet i kursen
har nätbaserade möten uppfyllt syftet
vad har varit bra och vad kan göras bättre, (ur lärar- och studentperspektiv)
vad är genomströmningen i kursen och hur tror du valet av nätbaserade möten påverkat genomströmningen*

Övriga erfarenheter

Övriga erfarenheter kring nätbaserade möten

vilka övriga erfarenheter kring nätbaserade möten vill du dela med dig?

Framtidsperspektiv

Vad tror ni om den framtida användningen av nätbaserade möten i utbildningssammanhang?

funktioner/möjligheter som ni önskar fanns i tekniken (som skulle vara gynnsamt för mötet och lärandet)

kommer ni att fortsätta arbeta med nätbaserade möten

Är du intresserad av att delta i framtida "pilotprojekt"? Vilken inriktning?

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet
Box 194, 871 24 Härnösand
Telefon 0611-34 95 00